

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. I. Partitio scriptionis, & Lectori documenta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

CÆLVM BEATORVM CIVITAS.

L I B E R P R I M V S.

CAPVT I.

Partitio scriptiois, & Lectori documenta.

HIEROCLES Græcus ac verus scriptor, hominem fuisse commemorat obelissimæ naris, & cerebri nullius. Hic venalem domum proclamaturus, unicum ex eâ lapidem velut specimen mercis circumtulit. Nemo fuit qui hominem non luculentæ fatuitatis

damnaver. Quod si saxum quadratum ingens monstrâset, affirmâsetque omnes vendendæ domus lapides ejus generis esse: aut si regulam inauratam, quales olim in Capitolio fuerant proposuisset, rem sanè non absurdam fecisset: habuisset, arbitror, non spectatores tantum, sed & emptores.

Cælum venale est. Sed unde constat emptoribus quàm amplam & quàm pulchram empturi sint domum? Sunt qui celestia gaudia vario dicendi & scribendi genere explicant, velut specimen monstraturi magnæ illius domus. Sed reverâ quidquid dicatur, aut scribatur, id omne velut unicus lapis, aut velut regula unica est: venali domo subtrahitur. Nec calamo, nec ore humano Cæli arcana satis explicari queunt. Nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, illud Beatitudinis mare, quod in domo Dei Beatitudinis fluctat.

Ego de cælo locuturus fatuo illi homini simillimus esse videor: quid enim quàm regulam unam, aut unicum ex illâ domo lapidem monstravero, quidquid demum dixerò? Quid nos infantes dignè loquamur de cælo? Nimirum sterilis est humana lingua ad engonium tantæ voluptatis. Ne miremur; cum Christus ipse tam pauca de cælo dixerit, & omnia pænè per parabolas, & ut videretur, plebejas proposuisset. Hinc præfult Hippo-
nensis Augustinus verissimè dixit: Excedit vires meas, excedit facultatem eloquentiæ meæ, transcendit capacitatem intelligentiæ meæ illud decus, illa gloria, illa celsitudo. Mera balbuties est, quidquid de cælo disserimus. Interim tamen penitus tacendum non est. Frigidè cælum amat, qui non ad illud assiduè cogitationibus, colloquiis creberrimis aspirat. Augustinus ad illam Dei civitatem identidem suspirans. Libet sanè de te loqui, ait, de te audire, de te scribere, de te conferre, de tuâ beatitudine & gloriâ quotidie legere, & læta sapius sub corde revolvere, ut vel sic possim ab hujus mortalitatis aurâ refrigerio transire, & transiens in sinu tuo seffum caput dormiturus vel paululum declinare.

Augustini sensu, hic sermo nobis de cælo ante omnia tragemata & mella sit.

Hoc igitur agamus, cum domum illam penitus inspicere non possimus, unicum saltem ex eâ quadratum saxum aut inauratam regulam attentius inspicimus, & fatebimur non inviti, admirandæ dignitatis eam esse domum, quæ talibus saxis constructa, talibus regulis sit operta. Et ne in auras otiosè abeat quod de cælo dicturi

Tom. I.

A sumus, in antecessum servandi ordinis fundamenta jam ponimus.

Primum: Resurrectio & Beatitudo sapientiam ac scientiam omnem excedunt. Hac in re præfult Noë in Arcâ, quæ totius humanæ gentis, hoc est, octo hominum vivum fuit conditorium. Hæc, inquam, Arca elevabatur ab aquâ, quæ quindecim cubitis altior fuit super montes quos operuerat. Eucherius secreti hujus interpret, Quindecim, ait, è numeris octo & septem complectitur. Octavus numerus Resurrectionem, septenarius quietem Beatitudinis significat. Porro Sacramenta Resurrectionis & Beatitudinis transcendunt omnem sapientiam superbiorum.

Augustinus id sapius pronuntiavit. Hæc sanctissimi Præfult verba sunt: Effugit omnem sermonem, excedit omnem sensum humanæ mentis, decus illud atque majestas. Quod Deus preparavit diligentibus se, Fide non capitur, Spe non attingitur, Charitate non apprehenditur; desideria & vota transgreditur. Acquiri potest, æstimari non potest. Idcirco si in explicandis celestibus gaudiis defuerint verba, illud Augustini memoriam subeat; acquiri potest, æstimari non potest, multò minùs explicari: Effugit omnem sermonem Beatitudo Cæli.

Alterum: Auditum solo cælum non capitur; intellectus solo cælum accedat necesse est. Considerate tot docentis Christi similitudines, quas auditoribus suis instillabat ad cælum attentius cogitandum. Demum interrogabat: Intellexistis hæc omnia? Dicunt ei: Etiam: Cur obsecro tam accurate omnia sunt intelligenda? Rationem Christus hanc addidit: Omnis qui audit verbum regni, & non intelligit, venit malus & rapit quod seminatum est in corde ejus. Itaque & aures & animus ad attentionem erigendus; nihil dicendorum prætervolet, quod non in animum descendat.

In lege veteri res ignota erat, felicitas æterna cælum vim nullam patiebatur. In novis erant agri fertiles & promptuaria plena eructantia ex hoc in illud. Hinc Christus: Ideò, inquit, omnis scriba doctus in regno calorum similis est homini patrifamilias, qui proferet de thesauro suo nova & vetera. Primus in regno calorum Scriba, primus concionator Christus Dominus fuit, qui præfult & recentia divinissimis suis concionibus miscuit, ut in auditorum animis desiderium moveret cæli. Sed qui cælum seriò vult desiderare, sæpe illud cogitet. Verbum regni non solum audiat, sed & intelligat, ne veniat malus & rapiat quod seminatum est in corde ejus.

Tertium: Cæli gaudia non capiemus, nisi ea seriò meditemur. Bonum tam arcanum attentâ cogitatione expendendum est. Hinc illud Augustini: Intellectus cogitandum, principium omnis boni. Sionis Rex David suspirans altum: Quam dilecta, inquit, tabernacula tua, Domine virtutum, concupiscit & deficit anima mea in atria Domini. Sic cælum ardebat David, ut pænè animo linqueretur. Unde tam æstuans cæli desiderium? Dies noctesque patriam celestem cogitabat. His desiderii cor calefactum, id unum expetebat, quod assiduè apud se volgebat.

Nos volatici sensus homines, celestia & divina non gustamus, nisi ea seriò perpendamus. Nimirum oculi lippientes ac lusciosi solem ægerimè intuentur. Ere-

R 3

Ad di-

Ad Beatitudinem celestem rectius explicandam,
Præceptiones novem.

Et dixit Aristoteles: Sicut se habet oculus nocturnus ad lucem
solis, sic se habet intellectus noster ad manifestissimam naturam.
Quod si naturalia tam lentè capimus, tardius profectò
ea percipiemus, quæ naturæ limites excedunt. Tantò
igitur attentior sit meditatio necesse est, quanto subli-
mius est illud, quod meditandum est. Hoc interim so-
letur, quod voluptas celestis vel leviter gustata, incre-
dibiliter sui desiderio trahat.

4. Cum de cælo sermo est, vix ullæ ut in rebus aliis, exaggerationes metuendæ sunt. Quidquid hic dicitur, minus dicitur. Aeterna bona infinitè maiora sunt, quam ut ea mortalium ullus congruè possit instillare auribus. Effugit omnem sermonem, excedit omnem sensum humanæ mentis. Ego quidem de cælo loquens pictorem mihi videor agere, cui in tabellâ exigua decem millia cataphractorum militum sunt pingenda. At ille quindecim aut viginti viros penicillo exprimit, ceterorum galeas tantum adumbrat. Sic ego de futura Beatitudine scripturus, è mille gaudiis vix decem, aut quindecim vel adumbrare tantum potero. Hoc omnino sensu Chrysostomus: *Vultis, inquit, de vobis similitudinem quandam illius statui? Non est quidem possibile, peruntamen in quantum possum conabor dare vobis quandam imaginem.*

Acquiri potest Beatitudo, dici non potest, æstimari non potest. Hoc igitur in antecessum probè scias, mi Lector, ad gaudia cæli explicanda sæpius defutura verba. Quis eò pertingat stylo? Vix cogitatione possumus. Interim hoc idem, quod Bernardus in re penè simili se dixit facere, promitto: Non opinionis propria conjecturas, sed divinorum librorum sequar auctoritatem.

5. Dicendi ordo in re tam seriè debet esse simplicissimus. Quotumque dicendi ordo in re tam seriè videtur optimus, qui simplicissimus. Scimus in Magnatum aut Principum conclavia non esse irruendum. Sua illis vestibula sunt, quæ prius salutanda. Idem hic faciendum. Priusquam cæli penetralia ingrediamur, aliquantulum in vestibulo erit subsistendum. Liber primus tanquam cæli vestibulum ac suaviter disponendus ad cæli voluptates perquisitus pensitandus. Ita succedet Liber Secundus, qui quindecim distincta cæli gaudia explicabit hoc ordine.

In primâ quidem parte, Hominem beatum seu beati corpus & animum describemus. 2. Beatitudinis donum, domesticorum amorem & concordiam. 3. Beatitudinis oceanum & voluptuosissimam abyssum: sic universè quindecim Beatorum gaudia prout licuerit, exponemus.

Initium faciemus à sensuum exteriorum delitiis, inde ad alia atque alia progressuri, dum ad visionem Dei veniamus. His autem penè singulis dissertationibus, una è quinque illis nobilioribus virtutibus velut digito erit monstranda. In virtutum choro eminent Humilitas, Patientia, Puritas cordis, Charitas Dei, Conformitas cum divinâ Voluntate. Harum unam semper oculis observari utilissimum est. Quamvis enim discretissimus sit Ecclesiastes, qui non nullum tantum, sed & aurum, & gemmas loquatur, si tamen illud Domini: *CONTENDITE INTRARE*, non persuaserit, actum ager. Frustra sunt alia omnia, nisi hoc probè condiscamus. Iis, qui auribus quidem benevolis de cælo loquentem audiunt, nec tamen faciunt, quæ ad cælum emergendum sunt, occinendum est: *Cecimus vobis, & non saluastis.* Quod Simplicius dixit de Epicteti acrimoniâ; Qui ab eâ non excutitur, eum non nisi apud inferorum tribunalia corrigendum: Ego de cæli contemplatione verissimè usurpem. Sensum boni honestique non habet, quem ad meliora non impellit consideratio celestis gloriæ.

Matth. c. 11.
v. 17.

Ovum gallinaceum tanti nominis cibus est, ut si Ovum o-
riatur questio: Quis omnium ciborum optimus minimus ci-
bit? Non inruditer responderi possit, Ovum. Ovo vix
melior ullus, vix utilior & salubrior cibus, qui minoris
pretii, & majoris nutritiventi, qui paratu & coctu facili-
or, digestu ac concoctu aptior. Ovum non sanissimus
solum, sed penè dixerim sanctissimus cibus est. Vix enim
ciborum ullus est, qui minus gulam mulceat, quam
ovum sordibile aquâ elixum. Gula, non nescio, ingepta
simul & fatua est, subinde vilissima eduliorum appetit
poma, porros, pepones, olera, fungos; sæpius tamen
perdices & aptorum capita, capos spadones simlagine
lacteque laginatos inhiat; hic domi suæ est, hic suum sibi
pabulum habet. Ab Ovis parum voluptatis percipit. Ita
Ovum cibus innoxius, cibus optimus.

Verum quod in rebus creatis omnibus, hoc etiam in
Ovo eritprehendere. Nihil est quod adeò sine omni
navo ac vitio sit, quod æquè omnibus proffit. Ovum du-
rum valentissimæ materiæ est, & vix ab ullo satis digeri
potest, præsertim albumen Ovi. Deinde Ova penè ni-
minum felli favent. Corpus quod bile abundat, ova par-
ciùs edat, aut induratis aliquid acceti miscat. Sic ova sa-
lubritatis fatiam non amittent.

Ovo confertur cælum, de quo nobis hic festino. Au-
gustinus veniunt ad eruditè Spem cæli ovo comparans:
Quid strepis, inquit, & munde quid strepis? Quid
avertere conaris? Tenere vis periens: quid faceres, si maneres motus asse-
quem non deciperes dulcis, si amarus alimenta mentiris? Ergo arat orati,
si habeo spem, si teneo spem, Ovum meum non est à scorpione, id est, firmat
percussum. Civitas sancta, civitas fidelis, civitas peregrina, in
calo fundata est. O fidelis, noli corrumpere spem, noli amittere spem, q. de
charitatem. Quid expavescis quia perierunt regna terrena? Ideo verbi Do-
tibi celeste promissum est, ne cum terrenis perires. Non ergo de-
ficiamus fratres, finis erit terrenis regnis omnibus. Fugite spem
in Deum, æterna concupiscite, æterna expectate. Toleremus
potius presentia quam diligamus: adversorum manifesta est
perniciēs, prosperorum falsa blandities. Time mare, etiam
quando tranquillum est. Omnino non frustra audiamus, Sur-
sum Cor. Quid ponimus Cor in terrâ, cum videamus quia ever-
tatur terra. Nos Ovum nostrum sub illis illius gallinæ ponamus,
gallinæ Evangelicæ.

Ergo quod Augustinus rectissimè monet, caveamus
ne Ovum nostrum frangatur: Cælum assidue cogite-
mus & speremus. In eam rem nostræ dictioni velut
præfutura, de celesti Beatitudine complura documenta
seu præceptiones ordine ac compendio dabimus. Hæc
tamen omnia, ut ceptimus per Ovum, oculis subijcere
conabimur. Javerit illud, arbitror, ad cælum frequen-
tius & studiosius cogitandum.

§. I.

P Ræceptio prima. Principium Beatitudinis tenuissimum.
Quid minus sinapis granulo huic tamen cælum
comparans Servator: Simile est, inquit, regnum calorum
grano sinapis. Christe! Vix nobis dissimilius quidquam vi-
detur, quam cælum & sinapi. Simillima sunt, si perpen-
damus quam modicis principiis parvus beatorum grex
instar sinapis excreverit in turbam, quam dinumerare nemo
poterat, cum eam Joannes cerneret.

Romani rerum Domini cenas dabant lautissimas,
totos iis apros inferebant. Imò in unicam quandoque
cenam octo apri integri erant assandi. Quo luxu M. Vido Lips.
Antonium sæpius cenasse constat. Lucullus in singulas
cæque quotidianas cenas, quinque millia philippeo-
rum ab-

Sine novo
ac vitio ta-
men non
est.

Sunt Ma-
thematici,
qui omnes
Planctum
avertere conaris?
Quem non deciperes
dulcis, si amarus
alimenta mentiris?
Ergo arat orati,
si habeo spem, si
teneo spem, Ovum
meum non est à
scorpione, id est,
firmat percussum.

Aug. 10. 10.
ferm. 9. de
charitatem. Quid
expavescis quia
perierunt regna
terrena? Ideo verbi
Do tibi celeste
promissum est,
ne cum terrenis
perires. Non ergo
deficiamus fratres,
finis erit terrenis
regnis omnibus.
Fugite spem in
Deum, æterna
concupiscite, æterna
expectate. Toleremus
potius presentia
quam diligamus:
adversorum manifesta
est perniciēs,
prosperorum falsa
blandities. Time
mare, etiam
quando tranquillum
est. Omnino non
frustra audiamus,
Sursum Cor.
Quid ponimus
Cor in terrâ,
cum videamus
quia ever-
tatur terra. Nos
Ovum nostrum
sub illis illius
gallinæ ponamus,
gallinæ Evangelicæ.

De Beatitu-
tudine præ-
ceptiones
I. Principium
Beatitudinis
tenuissimum.
Matth. c. 13.
v. 31.
Apost. 1. 7.
v. 9.